

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in to. Ljubljana

LETO VIII.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 2. maja 1925.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 51.

Prometne razmere v Sloveniji.

(Nadaljevanje in konec članka iz »Trgovskega lista« št. 48.)

Z reparacijami in repartacijami bivšega avstro-ogrškega parka je postal naš vojni park tako heterogen, da imamo več sto tipov tovarnih voz in nebroj serij lokomotiv. Ta vojni park ni porazdeljen na posamezne reparaturne delavnice, marveč se mora vsepovprek popravljati. Radi tega so delavnice v težkem položaju, ker nimajo za vse tipe na zalogi rezervnih delov, ki jih rabijo pri posameznih vrstah vagonov in serijah lokomotiv, marveč si morajo mnogokrat šele potem, ko stojijo vagoni že v delavnici, nabaviti rezervne dele pri dotični tovarni v Avstriji, na Češkem in celo v Nemčiji, kjer je bila lokomotiva izdelana. To znatno otežuje reparaturni posel in bi bilo želeli, da se porazdeli cel vojni park na posamezne delavnice, katerim je treba omogočiti, da bodo imele stalno zadostno zalogo rezervnih delov za vse vrste voz, katerih reparatura jim pripada. Tudi moramo opozoriti na slab gradbeni material pri mnogih vrstah reparacijskih vagonov. Strehe mnogih vagonov so namesto z železno ploščevino pokrite z lepenco in trpi železnica sama vsled odškodninskih izplačil za pokvarjeno blago znatno škodo.

Opozoriti moramo končno na dejstvo, da postopajo naše sosedne države, posebno Avstrija, Češkoslovaška in Italija, s katerimi imamo največji trgovski promet, pri prevzemanju vagonov zelo rigorozno. Dnevno zavračajo njihovi organi pri prevzemanju transportov na obmejnih postajah ogromne množine naših voz, ki so naloženi s tovorom za inozemstvo. Kakor čujemo, se samo v Mariboru in na Jesenicah zavrača vsled raznih nedostatkov dnevno v zadnjem času povprečno 50 vagonov, kar predstavlja letno 15.000 vagonov. Danes so premikalni kolodvori Zalog, Tezno in Dravlje tako polni takih voz, da že primanjkuje prostora. Največkrat se

zavračajo vagoni, ker je revizijski rok potekel ali ker se konstatirajo defekti pri strehi ali na dnu odnosno napake v ležiščih. Cela tehniška revizijska služba pri nas še ni dovolj organizirana in je torej remedura nujno potrebna, da se vsi vagoni po poteku predpisane cirkulacijske dobe pošljejo avtomatično v delavnico v revizijo. Vsled zavračanja vagonov na meji trpi ne samo trgovski promet, marveč tudi železnica znatne škode ter ima stroške in neprijetnosti vsled prekladanja blaga in dostavljanja drugih vagonov. S tem se vse pošiljke zakasnujejo in otežujejo tudi vse prometne dispozicije.

Največja težkoča za obvladovanje situacije v izvozni kampanji leži v varibilnosti letine. Ako primerjamo iz-

vozno statistiko zadnjih treh let, ki je v tem oziru najmerodajnejša, vidimo, da je izvoz koruze znašal leta 1922 11 milijonov kg, leta 1923 102 milijona, 1924 pa 245 milijonov kg, dočim so suhe slive dosegle leta 1923 66 milijonov kg, a leta 1924 padle na ne celih 20 milijonov kg. Znatno nazadovanje opazujemo tudi pri izvozu goveje živine in svinj, dočim je izvoz lesa za kurjavo porastel od 351 na 508 milijonov kg, stavbenega lesa pa 844 na 1.046.000.000. Ako primerjamo posamezne mesece, vidimo, da je bila v preteklem letu kulminacija izvoza po količini ton v mesecu oktobru, ko je znašala 415.726, dočim je meseca januarja 1924 znašala le 220.110 ton, torej skoro samo polovico tega kar v mesecu oktobru.

Tu je treba predvsem ugotoviti, da so do malega ves kredit v znesku 606.900.750 Din denarni zavodi uporabili brezdvomno za dajanje kredita svojim klienteli, v prvi vrsti seveda delniškim družbam ali privatnim podjetjem industrijskega in trgovskega značaja. To pa se je vršilo po dosti višjih obrestnih merah in zvezano z drugimi visokimi stroški. O višini obrestne mere in stroškov je bilo že toliko javnega razpravljanja, da ni treba o tem daljnega razmotrivanja.

Iz tega je jasno razvidno, da so denarni zavodi zaslužili kot posredovalci kredita med Narodno banko in odjemalci kredita glede prav ogromnih zneskov in to baš v času, ko se je nahajalo celotno gospodarstvo industrije in trgovine v skrajno nepovoljnem položaju, kar je bilo razvideti točno iz letos objavljenih bilanc.

Treba si ogledati gospodarsko plat tega posredovanja. Industrija in trgovina, ki je z umljivo poželjivostjo absorbirala ves razpoložljivi kredit, je morala plačevati za ta kredit posredovalcu, denarnemu zavodu povprek 20—24% in še več, torej 12 do 17% večje obresti, kakor če bi bil kredit podeljen podjetjem direktno od Narodne banke. Vzemimo, da je bila srednja obrestna mera v letu 1924 pri denarnih zavodih povprečna 22% inkuzivno s stroški, obrestna mera Narodne banke pa 6%, čemur dodamo še običajnih 2% za bančno garancijo, torej 8%; razlika med eno in drugo mero je 14%. Iz tega sledi, da so odjemalci kredita (večji del trgovina in industrija) plačali na obrestih vsaj 85.000.000 Din več kakor pa, če bi živili direktni kredit pri Narodni banki. To je vsota, ki v danem položaju za naše gospodarstvo veliko pomeni, a so jo zaslužili v celoti denarni zavodi, dočim so podjetja ono vsoto izgubila.

Poudarjal sem nalašč v pričetku tega razpravljanja nalogo in smoter denarnih zavodov kakor tudi ostalih podjetij. Narodna banka je v teh izvanredno abnormalnih in kritičnih časih podjetnikom delila kredit v pre-

E. Bežek:

Narodna banka in redni njeni krediti.

Pri pregledovanju bilance Narodne banke za preteklo poslovno leto čitamo med drugimi podatki, da je Na-

rodna banka svoje redne kredite porazdeljevala v poslovnem letu 1924 tako-le:

na trgovske tvrdke, katere se bavijo z izvozom	63,966.250 Din
na trgovske tvrdke, katere se bavijo z uvozom	101,350.850 Din
na industrijska podjetja	230,968.500 Din
na obrt in malo domačo instrijo	10,374.400 Din
na denarne zavode	606,900.750 Din
na poljedelske zadruge	9,300.000 Din
za ostala podjetja in ustanove	80,336.250 Din
skupaj	1.103,197.000 Din

Predvsem pade v oči visokost kredita, ki odpade na denarne zavode. Ta kredit znaša več kakor polovico celega rednega kredita na vsa ostala gospodarsko pridobitna podjetja. Pri tej konstataciji treba opozoriti, v kako izredno ugodnem razmerju so denarni zavodi ugotavljali svoj dobiček v lanskem poslovnem letu in kako slabo so opravile ostale panoge pridobitnih podjetij, to je industrijske in trgovske delniške družbe. V mojem članku »Nekaj o bilancah delniških družb«, objavljenem v »Trgovskem listu« št. 39 z dne 4. aprila 1925, sem o tem posebej poročal.

Industrijska in slična podjetja so po svojem bistvu podjetja, ki se bavijo v prvi vrsti z izdelovanjem in razpečevanjem konsumnih predmetov. Pridobivanje denarnih sredstev je šele drugovrstna naloga in ne bistvena po cilju in nalogi podjetja.

Denarni zavodi pa so po svojem bistvu podjetja, katera se bavijo specijelno in v prvi vrsti s pridobivanjem zadostnega kapitala in oddajanjem istega v produktivne in druge namene. Kakor je ta konstatacija povsem znana stvar, vendar se mi zdi, da je potrebno to še posebej poudariti radi nadaljnega razmotrivanja te zadeve.

LISTEK.

Letalsko pravo.

Univ. prof. dr. Milan Škerlj.
(Po predavanju v društvu »Pravnikov«.)
(Nadaljevanje.)

VI. Sklepna določila mednarodne pogodbe.

Pogodba določa, kako je urejena mednarodna komisija za letalstvo: članstvo, glasovalna pravica v komisiji — velesile imajo večino glasov, če so soglasne — prispevki, pristojnost. O pristojnosti smo večinoma že govorili, omeniti bi bilo še, da komisija zbira in državam pogodnicam priobčuje informacije o letalstvu, radiotelegrafiji, meteorologiji, zdravstvu, popravlja določbe priloge, v katerih so dane norme za varnost leta in za carinsko postopanje, sprejema in stavlja predloge za izpremembo pogodbe same in daje pogodnicam mnenja o letalstvu.

Urejen je tudi način, kako se mora spreminiti pogodba sama.

Spore o razlagi pogodbe razsoja stalno sodišče za mednarodno sodstvo, ustanovljeno po družbi narodov, do ustanovitve tega sodišča pa razsodišče, izbrano za vsak primer.

VII. ZASEBNO PRAVO.

Pogodba in njene priloge ne le ne vsebujejo nikakoršnih pozitivnih zasebno-

pravnih določb, nego dajejo celo prav malo smernic. Tem več norm imajo posamezni zakoni.

A. Lastninska pravica in druge stvarne pravice.

Ne da bi se dotikali vprašanja, ali in kako je zasebnopravna lastninska pravica odvisna od državne suverenosti, bomo morali priznati, da je zasebna last nad ozračjem tudi v onih državah pogodnicah, kjer bi se dalo razbrati iz norm civilnega prava, da je neomejena, posled po meddržavni pogodbi in po posameznih zakonih omejena: prelet skozi ozračje je svoboden tudi v zasebnopravnem oziru. S tem je rešeno tudi to, da po onih zakonih, ki priznavajo lastninsko pravico nad ozračjem, kolikor daleč sega interes, interesa načelno ni videti v zabranjevanju nevarnosti, ki prete od leta, vsaj ne v tem smislu, da bi se ščitil s tožbo radi motenja posesti ali z lastninsko tožbo (negotia). Gre torej za nekako zakonito služnost, ali, kakor se izraža Kohler, za licenco.

Ni pa načelno lastninska pravica omejena v tem smislu, da bi recimo bila naložena nekaka služnost, da lastnik na zemljišču ne sme (višje) graditi, niti sploh ni zabranjena kakoršnakoli uporaba ozračja nad zemljiščem, z utesnitvijo, ki jo pri nas daje § 1295 odst. 2, odz, ki pa seveda velja tudi za letalce. Po tej do-

loži ne sme nihče niti svoje pravice zoper dobre šege rabiti v očitnem namenu, da drugemu dela škodo. Torej ne bo smel letalec n. pr. brez potrebe po cele ure krožiti nizko nad zasebnim vrtom in z ropotom in smradom vznemirjati lastnika itd. Za sam svobodni let za ta del pač ne bo lahko prišlo do sporov, drugače pa je pri letiščih: če sosedje letišča okoli njega zgrade visoke gradnje, visoke plotove, zasadé visoko drevje, postane letišče lahko manj porabno ali celo neporabno.

Italijanski zakon zato naravnost prepoveduje graditi ali vzdrževati stavbe in zapreke vsake vrste, celo nasade, v manjši razdalji od meje letišča — tudi zasilnega — nego je 10 kratna višina zapreke. Nizozemski zakon pa pripušča upravne ukrepe v tem smislu, da se v okrožju 200 m okoli letišča ne sme sploh nič graditi, niti se ne smejo nasajati lesne rastline, do 400 m pa ne preko 20 m visoko; toda s takim ukrepom prizadete osebe imajo pravico do odškodnine. Vsekakor gre tu za pravna razmerja, ki so posebno kočljiva in treba je velike previdnosti zakonodavca, da pravično odtehta nasprotujoče si interese.

Med omejitve lastninske pravice spadajo tudi norme japonskega zakona, da smejo podjetniki letišč z določenimi pogoji na tujem svetu za odškodnino napravljati letalska znamenja in odstranjevati zapreke. Slično nalaga avstrijski za-

kon sosedom, da morajo trpeti napravo orijentacijskih znamenj, celo na poslopjih, toda s pridržkom, da se s temi ne okrne uporabnost dotičnega predmeta bistveno. Če se to izkaže pozneje, treba znamenje odpraviti.

Veliko bolj je zaščiten lastninska pravica napram pristajanju. Načelno je dovoljeno pristajanje le na letiščih, samo v sili tudi izven njih. Nekateri zakoni dajejo za ta del še posebne norme, kakor: izven letišča pristalo letalo se mora javiti javnemu oblastvu in ne sme odleteti, dokler ni ugotovljena morebitna škoda in ni povrnjena ali dana zanjo varnost, sicer se sme pridržati — nekaka začasna odredba, ki pa velja n. pr. po francoskem zakonu samo napram inozemcem. Švica prepoveduje pristajanje izven letišč samo vodljivim letalom, vsekakor pa ima lastnik zemljišča pravico pridržati letalo in njega zarubljivo vsebino za škodo, ko so jo napravili letalo ali letalci v zvezi z obratom ali pri pristajanju, torej ne za škodo, ki jo napravijo letalci ali ljudje, ki prihitijo na pomoč. Nemčija nalaga pod kazensko odgovornostjo posadki izven letišča pristalega letala dolžnost, da prizadetim na zahtevo da podatke o osebi obratovalca in vodje letala, potem pa se letalo ne sme zadrževati. Pri nas bi morda prišel v poštev novelirani § 471. odz., po katerem sme oni, ki sicer mora neko stvar izročiti, pridržati jo kot varščino za stro-

težni meri le potom denarnih zavodov in tako oživila novo vrsto podražnega kredita v korist denarnih zavodov in v škodo podjetij, ki vsled svojega izvanredno dragega posredovanja ne zaostaja daleč za kreditnim veriženjem.

Dočim se pa Narodna banka skoraj gotovo ni zavedla te gospodarske hiše, se denarni zavodi seveda niso brali lahkega zaslužka, vrženega naravnost njim v naročje, ter se nasprotno večinoma prav z vnejo poprijeli tega ugodnega stališča in trajno ob vseh prilikah zahtevali od Narodne banke večjega reeskomptnega kredita, mesto da bi si kot denarni zavodi poskušali pridobiti lastnih potrebnih denarnih sredstev makar iz inozemstva, prav ker je ravno preskrbljevanje zadostnih kreditnih sredstev prva naloga vsakega denarnega zavoda.

Primerna informacijska organizacija Narodne banke bi gotovo povzdignila sigurnost vrnitve direktno podanih kreditov. Razven tega obstoja tudi bančna garancija, predpostavljam seveda, da se denarni zavodi zavedajo pravilno svoje velike gospodarske naloge in da ne izkoriščajo položaja.

Ne morem razumeti, kako bi bilo podeljevanje kredita od Narodne banke dobro in gospodarsko utemeljeno, in bi zelo želel v tem pogledu od katekolni strani stvarnega pojasnila.

Narodna banka je k temu komodnemu izkoriščanju dovoljenega kredita potom mnogih denarnih zavodov ne hote izdatno pripomogla, ker so se denarni zavodi, kakor iz posameznih objavljenih slučajev razvidno, dosti premalo trudili pridobiti si lastnih denarnih sredstev, zlasti iz inozemstva, in ker Narodna banka ni pravočasno in dosti energično prekomerno izkoriščanje od nje dovoljenih kreditov preprečila.

Vemo, da je Narodna banka vezana po svojih statutih glede oblike in višine rednih kreditov, ki jih sme dovoljevati posameznim podjetjem. — Prav tako pa je ne le gotovo, marveč za splošno gospodarstvo neobhodno potrebno, da nastopa Narodna banka kadarkoli potrebno kot naš državni regulator obrestne mere in z energično gesto in potrebnimi odločnimi koraki prepreči posameznim denarnim zavodom brezmejno podražanje kredita in takorekoč veriženje vsaj s tistimi sredstvi, ki jih daje Narodna banka sama tem zavodom poceni na razpolago.

S primerno energično določbo n. pr. strogim limitiranjem obrestne mere vsaj od tistih kreditov, ki so se dovolili od Narodne banke potom reeskompta bi bilo posameznim industrijskim trgovskim in sličnim podjetjem že izdatno pomagano, ker bi se denarni zavodi spričo take upravičene

ške, ki jih je imel z njo, in za škodo, ki jo je stvar povzročila.

Slednjič nekateri zakoni izrečno urejajo razlastitev za letišča in sploh za potrebe letanja.

Kar se tiče lastninske pravice in drugih pravic do letal samih, je vredno omeniti norveški zakon: Če izpremeni letalo lastnika ali se obremeni s stvarnimi pravicami, je potreben vpis v letalski register v istem obsegu kakor pri zemljiščih, da izprememba ali obremenitev učinkuje napram tretjim osebam. Učinek nastopi še-le z vpisom, prvenstvo med več pravicami se ravna po zemljiškoknjižnem pravu. Italija pa določa celo, da stvarne pravice niti med strankama ne veljajo, dokler niso registrovane. Nekoliko paradokso je pač, da se nepremičninsko pravo uporablja tudi pri najgibkejši stvari, pri letalih; vendar poznamo neke analogije v pomorskem pravu in sama po sebi se mi stvar ne vidi napačna.

Norveški zakon ustanavlja splošno zakonito zastavno pravico na letalu za globe, ki se nalože zaradi kršitve letalskega zakona in izvršilnih naredb lastniku, obratovalcu ali drugi odgovorni osebi.

KUPUJMO IN PODPIRAJMO
izvratno
Kolinsko ciklorijo
domači izdelek.

določbe radi ali neradi omejili na zmeren dobiček iz delerederne provizije. Da bi pa tako znižanje obrestne mere prišlo v prid tudi splošnemu gospodarstvu, ni treba še posebej poudarjati.

Narodna banka je po dosedanjih objavah na najboljši poti, da gledé znižanja obrestne mere ukrene različne korake. Industrijska in trgovska podjetja si le želé, da bi čimprej dovedla do dejanskega uspeha in preprečila ali vsaj omejila sedanje škodljivo izkoriščanje podjetij in konsumentov.

Te pomoči široki gospodarski krogi baš od Narodne banke pravočasno pričakujejo, dokler se zlo vse bolj ne razpase in malo da ne udomači!!

Brezdovno bi pa Narodna banka po našem skromnem mnenju lahko povzdignila tudi višino posameznim podjetjem direktno dovoljenih in danih kreditov potom primerne informacijske organizacije pri svojih podružnicah in proti enostavni garanciji domačih denarnih zavodov, na katerih zmernost v njihovih zadevah za tako gospodarsko pomoč pač smemo računati.

V dosego takega povišanja direktnih kreditov morajo privredni krogi posvetiti vso svojo pozornost, pa bo hitro konec uvodoma poudarjani neskladnosti v posameznih vrstah kreditov naše Narodne banke.

Zato pa bo treba trkati in trkati neposredno po poklicanih organizacijah pri Narodni banki v Beogradu!

Likvidacija oddelka ministrstva za trgovino in industrijo v Ljubljani.

Ministrstvo trgovine in industrije, oddelak v Ljubljani je poslalo oblastvom in interesiranim uradom glede likvidacije oddelka ministrstva za trgovino in industrijo v Ljubljani naslednje okrožnico:

»Gospod minister za trgovino in industrijo je odredil z odlokom z dne 6. marca 1925 št. 2353/II končno likvidacijo oddelka ministrstva za trgovino in industrijo v Ljubljani v zmislu odločbe ministrskega sveta z dne 15. februarja 1924 št. 1784/II. Likvidacija se izvrši do 30. aprila 1925, katerega dne preneha poslovati podpisani urad, ter bosta prevzela velika župana ljubljanske in mariborske oblasti z dnem 1. maja 1925 vse resortne posle oddelka, ki jima pripadejo po naredbi ministrstva za trgovino in industrijo z dne 13. marca 1924 št. 1784/II (Ur. l. z dne 14. aprila 1924 št. 32/109) odnosno izpreminjalni naredbi z dne 23. maja 1924 št. 5736/II (Ur. list z dne 18. junija 1924 št. 54/179).

Z ozirom na novo kompetenčno področje velikega župana v Ljubljani in Mariboru se k cit. naredbam po zmislu ministrskega odloka z dne 29. maja 1924 št. 5971/II naslednje pripominja:

1. Pri velikem županu v Ljubljani in Mariboru se ustanovi s 1. majem 1925 oblastni referat za obrt, industrijo in trgovino, v katerem oddelku oblastne uprave se bodo opravljali posli obrtnega oblastva II. stopnje. Pričenši s tem dnem se morajo vsi predmetni spisi (vloge, poročila, predlogi itd.), naj si bo za končno rešitev pristojen veliki župan ali ministrstvo za trgovino in industrijo, predlagati na naslov: Veliki župan ljubljanske oblasti odnosno veliki župan mariborske oblasti.

2. Poslovanje obrtnih oblastev I. stopnje glede odobravanja obrtnih naprav po III. poglavju obrtnega reda ostane neizpremenjeno in sicer glede industrijskih in tvorniških podjetij, ki se tičejo narodne obrane, vse dotlej, dokler ne izda minister za trgovino in industrijo sporazumno z ministrom za vojsko in mornarico navodil v zmislu čl. 137., odst. 3. fin. zak. za l. 1924/25 (Ur. list z dne 13. maja 1924 št. 43/140). O izdajanju rečenih navodil se bodo obvestila obrtna oblastva s posebnim razpisom.

3. Nadzorstvo nad Trgovsko in obrtno zbornico, nad delniškimi druž-

bami, zavarovalnicami, nad podružnicami inozemskih delniških in zavarovalnih družb, ki poslujejo v ljubljanski in mariborski oblasti, izvršuje dokler ministrstvo za trgovino in industrijo ne odredi drugače, veliki župan, v čegar teritorialnem območju je sedež dotične ustanove ali družbe odnosno sedež reprezentance inozemske delniške družbe in zavarovalnice.

4. Izdajanje dovolil za ustanavljanje hranilnic po hran. reg. in odobravanje pravil za te hranilnice odnosno izprememb pravil, katere posle je izvrševal oddelak ministrstva za trgovino in industrijo v Ljubljani na podstavi pooblastitve ministrstva za trgovino in industrijo z dne 24. junija 1922 št. 3437/II, je od 1. maja 1925 dalje pridržano ministrstvu za trgovino in industrijo, a nadzorstvo nad temi denarnimi zavodi izvršuje veliki župan.

5. Nastavljenici urada za pospeševanje obrti v Ljubljani, ekspoziture v Celju, pri katerem uradu so se izvrševali že doslej posli obrtno-združnega nadzorništva za območje mariborske oblasti, podlegajo v službenem, disciplinskem in administrativnem oziru velikemu županu v Mariboru.

6. Pri državnih strokovnih šolah (trgovskih in obrtnih šolah) so administrativni in disciplinski posli prepuščeni po teritorialni pristojnosti velikemu županu v Ljubljani in Mariboru, strokovno vodstvo in nadzorstvo teh šol si je pa pridržalo ministrstvo za trgovino in industrijo.

7. Isto načelo, kakor pod 6. velja za meroizkusno nadzorništvo v Ljubljani in za meroizkusne urade v ljubljanski in mariborski oblasti.

Industrija na Angleškem.

Položaj angleške industrije je še kar naprej kritičen, zlasti premogovne in železne. Produkcija surovega železa je znašala v marcu 608.000 ton, dočim so producirali leta 1913 na mesec povprečno 860.000 ton. Produkcijo jekla s 684 tisoč tonami pa smatrajo za ugodno. Ladjedelnice imajo malo dela in malo materiala. Vlada se trudi na vse načine, da bi pomagala; zlasti brezposelnost jo vznemirja. — Slabo zaposleno je premogarstvo. Že lansko leto je svojimi 273 milijoni ton zaostalo za letom 1923 za 7 milijonov ton, letos pa že v prvih treh mesecih napram istim mesecem lanskega leta za pet milijonov ton. Samo v južnem Walesu je 40.000 premogarjev brez dela. Finančni zaključki jam so zelo neugodni, in samo jame s prvostnim premogom delajo z dobičkom. Delavstvo pa vztraja na svojih zahtevah: zvišanje minimalne plače na plačo leta 1914 in draginjsko doklado za živila po indeksu. Delodajalci pravijo, da plač že zato ne morejo zvišati, ker bi pomenilo to izgubo kontinentalnega trga. Že sedaj je izgubil angleški premog veliko odjemalcev v skandinavskih državah, v Franciji in v Italiji, oprijeli so se ruhrskega premoga. Izvoz iz pristanišč južnega Walesa (Cardiff i. dr.) je bil v prvih treh letošnjih mesecih za 1 milijon ton = 13% manjši kakor pa v istih mesecih lanskega leta.

Industrijska kriza se najbolj pozna v številu brezposelnih, ki jih je sedaj 1.200.000. Zraven pa pride še pol milijona drugih ljudi brez zaslužka, ki jih uradni seznami ne navajajo. Z onimi, ki delajo samo včasih, naraste število na 1.800.000. Konec maja, pravijo, bo mezdnó gibanje izbruhnilo, ker bo potekla takrat kolektivna pogodba. Indeksne številke v veletrgovini so bile tele: v januarju 1924 144.4, v juliju 1924 146.4, v decembru 1924 164, so torej v enajstih mesecih poskočile za ca 20 enot = skoraj 14%; cene življenskih potrebščin v zlatu so se pa dvignile tekom leta od 156.6 na 173.7 = za 17.1 enot ali za 11%.



Veletrgovinski indeks ne-katerih držav.

Najvažnejše evropske države izkazujejo za začetek, sredo in za konec lanskega leta sledeči indeks v veletrgovini, če vzamemo za leto 1913 številko 100. Zapisali smo zraven tudi Zedinjene Se-verne Amerike.

	1924	1924	1924
	januar	julij	dec.
Belgija	125.7	133.6	145.6
Danska	141.0	139.5	154.0
Nemčija	117.0	115.0	181.0
Vel. Britanija	144.4	146.4	164.0
Švedska	157.3	155.8	168.9
Švica	164.2	163.1	170.7
Češkoslovaška	141.7	140.6	152.9
Avstrija	130.2	132.9	144.1
Unija	151.0	147.0	157.0

V vseh teh državah opazimo porast cen v veletrgovini šele v drugi polovici leta, vzporedno z dvigom žitnih cen. Še bolj jasno vidimo to gibanje, če primerjamo življenske stroške v zlatu. Narasli so od začetka leta do konca leta 1924 v Belgiji od 104 na 134, v Nemčiji od 110 na 123, v Franciji od 88.5 (v marcu) na 105.5, v Angliji od 156.6 na 173.7, v Italiji od 114.7 na 127.6, na Poljskem od 120 na 152, v Švici od 151.7 na 170.7, v Češkoslovaški od 131.2 na 138.1, v Avstriji od 81.5 na 94.8. Najmanj še v Avstriji.

Trgovina.

Švicarski uvoz jaje v mesecu februarju t. l. — Švica je v mesecu februarju 1925 uvozila 8120 dz = 2,041.437 fr proti 7540 dz = 2,014.949 fr. v mesecu februarju 1924. Glavni dobavitelj je bila tudi ta mesec Jugoslavija (2680 dz) dalje Italija (2571 dz), Bolgarija (1822 dz), Francija (550 dz), Avstrija (258 dz), Rusija (70 dz), Turčija (34 dz) in Nemčija (33 dz).

Na zagrebškem kongresu trgovcev je v imenu slovenskih trgovcev v daljšem govoru tolmačil težnje Sloveniji podnačelnik Zveze trgovskih gremijev g. Zebal. Predvsem je poudarjal potrebo čimprejšnjega izenačenja davkov in reforme zakona o taksah, posebno kolikor zadeva točilne takse in prodajo denaturiranega špirta.

Trgovski stiki Poljske z Rusijo. — V letu 1924 je Poljska uvozila iz Rusije 2976 vagonov blaga in sicer 828 vagonov jaje, 1028 vagonov železne rude, 115 vagonov železa, 365 vagonov lesa, 11 vagonov olja, 38 vagonov antracita, 73 vagonov volne, 30 vagonov bombaža, 37 vagonov terpentina, 42 vagonov krzna in 86 vagonov ostalega blaga. Od teh 2976 vagonov je Poljska odpremila v druge države 1909 vagonov. Poljska je uvozila v Rusijo 1. 1924: 2546 vagonov, od teh 2177 tranzito. Od 2546 vagonov je bilo 1023 vagonov poljedelskih strojev in orodja, 28 vagonov raznih strojev, 310 vagonov železa in železnih izdelkov, 65 vagonov jekla, 107 vagonov parafina, 11 vagonov lesne volne, 5 vagonov kruha, 9 vagonov manufakture, 9 vagonov premoga, 158 vagonov kemijskih proizvodov, 224 vagonov usnja, 46 vagonov življenskih potrebščin, 35 vagonov semen, 25 vagonov celuloze, 16 vagonov krp, 15 vagonov pločevine in 421 vagonov raznega blaga.

Prodaja lesa na panju se bo vršila dne 25. maja t. l. pri Šumsko-gospodarstvenem uredu imovne opčine otočke v Otoču. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

300 vagonov tesanih desk je na prodaj v nekem skladišču. Naslov tvrdke, kamor se je obrniti za nadaljnje informacije, je interesentom na razpolago v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Industrija.

Napredek umetne svile. Pariški »Temps« prinaša prav zanimivo študijo o mednarodnem razvoju v produkciji in konsumu umetne svile. Leta 1900 ni šla niti čez 2000 ton, leta 1913 so jo producirali že 12.000 ton, l. 1922 32.000, leta 1923 44.000, leta 1924 pa že 69.000 ton. Na prvem mestu produkcije so Zedinjene države, na drugem Italija, na tretjem Nemčija, nato Anglija in Francija, ki sta producirali leta 1924 čisto enako. Tu podamo majhno tabelico, ki nam poda prav natančno sliko geografske porazdelbe po svetu; v tonah:

	1923	1924
Francija	3.500	6.300
Nemčija	7.000	9.000
Belgija	2.800	4.000
Švica	2.500	2.700
Italija	4.600	12.600
Anglija	7.000	6.300
Nizozemska	600	3.200
Avstrija	—	1.000
Poljska, Češkoslov.	2.000	1.900
Ogrska, Španska	30.000	47.000
Evropa	14.000	22.000
Zedinjene države	44.000	69.000

Na skupni svetovni produkciji so bile udeležene Zedinjene države leta 1923 z 32 odstotki, leta 1924 pa za pol odstotka manj. Italija je napravila predlanski 15% umetne svile v Evropi, lani pa skoraj 27. Oba ta dva glavna producenta sta napravila lani ravno polovico vse umetne svile na svetu, z Nemčijo vred pa dosti nad tri petine, 63 odstotkov.

Položaj svetovne premogovne in železne industrije. Večina premogovnikov slabo prodaja, zlasti kar se tiče črnega premoga. Malo bolje je z rjavim premogom, ki daje posebno v Nemčiji in Češkoslovaški dosti surovega premoga za proizvodnjo kaloričnega toka. Nazadovanje v črnem premogu gre v teh dveh deželah na rovaš napredujočega elektrificiranja, na Angleškem je pa več vzrokov: čimdalje večja uporaba petroleja na parnikih, nazadovanje izvoza na Nemško in v Skandinavsko dežele ter slaba zaposlenost industrije. V Nemčijo na primer je eksportirala Anglija v letošnjem marcu samo še 336.000 ton. Pomembna je aktiviteta nemške premogovne zunanje trgovine: v januarju in februarju je znašal letos import 2.06 mil. ton, eksport 2.72 mil. ton. Če vključimo reparacijski premog, znaša nemški letni eksport danes že 30 milijonov ton, pred vojsko (1913) 46 mil. ton, sta torej že blizu skupaj. Češki in poljski eksporterji se hočejo svojih zalog za vsako ceno znebiti. Glede železa in jekla poglejmo članek »Kovinski trg« in pridenimo še poostreno francosko konkurenco, ki se na svetovnem trgu že dobro pozna. Francoske tovarne so celo v jeklu vzele Severni Ameriki marsikakšno naročilo. Nemški trg je miren, tovarne so pa še dobro zaposlene. Neugoden je položaj angleških podjetij in govori o državni pomožni akciji. Avstrijske tvrdke imajo dosti naročil, pa večkrat s tujimi cenami ne morejo konkurirati; dobro prodajajo material za avtomobilno industrijo in za gradbo vagonov. Železo v palicah in žica pa ne gresta. Dobro prodajajo Avstriji stroje, gradbeno orodje in papir. Eksport v Rusijo postaja čimdalje bolj živahen in se vse industrijske države pehajo za dobavo tja. Zlasti je treba zadovoljiti ogromno potrebo ruskega poljedelstva, saj je bilo poljedelstvo že pred vojsko nezadostno založeno. Zadnje slabe letine so prisilile ruskega kmeta k bolj intenzivnemu obdelovanju, vlada ga v svrhu nabave strojev in orodja podpre večkrat tudi s potrebnim kreditom. Največ gre v sovjetsko zvezo strojev in orodja iz starega poljskega in šlezkopolskega ozemlja, pa tudi iz Nemčije in Avstrije. Rusija zahteva večkrat večletne obroke, pa kljub temu vsi radi čakajo.

Denarstvo.

Hipotekarna banka jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani.

Občni zbor Hipotekarne banke jugoslov. hranilnic v Ljubljani se je vršil 28. aprila v posvetovalnici banke ob udeležbi 22 delničarjev, ki so zastopali 34.184 delnic odnosno 6833 glasov.

Predsednik dr. Oton Fettich je v svojem poročilu poudarjal zvišanje delniške glavnice od Din 2.500.000 na Din 5.000.000. Premembo pravil, našaajočo se na to zvišanje delniške glavnice in spremembo dosedaj na ime se glasečih delnic v delnice na prinosca je ministrstvo trgovine in industrije odobrilo.

Ravnatelj Ivan Mikuz je poročal o povoljnih uspehih za leto 1924. Pričakovati je, da bo banka vsled pooblastila za trgovino z devizami in valutami razširila krog svoje klijentele.

Iz poročila oziroma predloženega letnega zaključka posnemamo, da bilanca z dne 31. decembra 1924 izkazuje sledeče večje postavke: aktiva:

račun blagajne 295.432.12 Din, račun efektov: 500.327.75 dinarjev, račun eskompta: 125.000 Din, račun naložb rezervnih zakladov: 296.843.81 Din, račun dolžnikov: 24.939.674.46 Din. Pasiva: račun delniške glavnice Din 5.000.000, račun komunalnih zadolžnic in zastavnih listov 920.925 Din, račun denarnih vlog: 19.298.262.45 Din. Čisti dobiček poslovnega leta 1924 je znašal 446.136.83 Din. Celokupni promet vseh računov v letu 1924 je znašal 329.675.296.04 Din.

Na predlog upravnega sveta se je sklenilo izplačati za poslovno leto 1924 10% dividendo.

Imenom nadzorstva je višji knjigovodja Fran Pretnar predlagal upravnemu svetu absolutorij, predsedstvu in vodstvu zavoda pa je izrekel zahvalo za uspešno delovanje.

Poročila predsednika, ravnatelja in nadzorstva so bila z odobravanjem sprejeta ter sta se predložena bilanca in zaključni račun zgube in dobička soglasno odobrila, upravnemu svetu in nadzorstvu pa se je podelil absolutorij.

Pri dopolnilnih volitvah v upravni svet in nadzorstveni svet so bili po večini ponovno izvoljeni dosednji člani.

Amstelbank v Amsterdamu izkazuje za leto 1924 po primernih odpisih fl 1.539.858.— čistega dobička proti fl 1.003.002.— v letu 1923. Izplačuje se 11% dividenda (10% v l. 1923), dalje na vsaki ustanovni delež fl 2.358.— (v letu 1923 fl 1493.—), dočim se nakaže rezervnemu fondu fl 600.000.— (v l. 1923 fl 300.000.—) tako da znašajo rezervni fondi sedaj fl 1.100.000.—. Bilančna vsota izkazuje fl 57.219.551.— proti fl 44 milijonov 89.524.— v letu 1923.

Poljska poštna hranilnica. — Vloge v Poljski poštni hranilnici so znašale dne 1. januarja t. l. 7.500.000 zlotov, a do konca marca t. l. so narastle na 11 milijonov 816.000 zlotov. Hranilnica zida sedaj poslopja za svoje filijalke v Lodzu in Lvovu. Vrhu tega je posodila koope-

rativam 3.810.000 zlotov za zidanje novih poslopij.

Carina.

Carinjenje izvoznega blaga se mora izvršiti najhitreje. — Minister za finance je naročil carinarnicam, da smatrajo izvozne pošiljke za nujne in jih ocarinjujejo vsak čas, ravna se pri tem strogo po carinskem zakonu, in po ostalih odredbah. Za carinjenje teh pošilk imajo carinski uradniki pravico na odškodnino izključno samo v primerih, katere naveda čl. 233. carinskega zakona.

Carinski prejemki v prvi desetini meseca aprila 1925. — Carinarnice v naši državi so pobrale v prvi desetini meseca aprila t. l. 58.244.016 Din carine. Od tega so pobrale carinarnice v Beogradu 15.307.968 Din, v Zagrebu 11.668.704 Din, v Ljubljani 4.360.044 Din, v Mariboru 2.825.451 Din, v Novem Sadu 2.897.206 Din, v Subotici 2.687.883 Din. Od ostalih carinarnic v Sloveniji so pobrale največ carinarnice v Gornji Radgoni (138.075 Din), na Jesenicah (552.037 Din) in na Rakeku (508.777 Din).

Davki in takse.

Oprostitev alkoholnih firnižev od državne trošarine. — Generalna direkcija carin je v nekem konkretnem primeru v sporazumu z generalno direkcijo posrednih davkov odločila, da alkoholni firniži iz tar. postavke 249. carinske tarife niso zavezani državni trošarini, ker se v njih nahaja alkohol v takem stanju, v kakršnem se ne more smatrati za trošarinski predmet.

Promet.

Nova telefonska proga Zagreb-Sušak. Ministrstvo pošte in brzojava je odredilo, da se v najkrajšem času dogradi telefonska proga Zagreb-Sušak. Ta proga bo preko Sušaka in Reke zvezana s Trstom, od koder bodo možni pogovori preko Sušaka direktno tudi z Beogradom. V ta namen se namerava telefonsko centralo na Sušaku modernizirati in povečati.



Razno.

Razdelitev reparacijske kvote za maj t. l. — Od reparacijskih plačil znaša za mesec maj t. l. na našo državo odpadajoča kvota 2.650.000 zlatih mark. Od te vsote se odkaže 1.650.000 zlatih mark ministrstvu za promet, ki porabi 1 milijon 200.000 zlatih mark za plačilo že naročenih tračnic na glavnih progah. Zasebniki dobe od te kvote 245.000 mark, vojno ministrstvo za 500.000 mark.

Uporaba sladkorja. V onih deželah, ki porabijo največ sladkorja, je bil konsum od septembra do februarja 1923/24 odnosno 1924/25 sledeči: je pa to surovi sladkor, izvožen v milijonih meterskih stotov:

	September - februar 1923/24	1924/25
Zedinjene države	24.20	24.18
Anglija	16.83	17.06
Nemčija	8.55	13.43
Francija	8.61	9.28
Češkoslovaška	3.69	3.79
Holandska	2.30	2.25
Belgija	1.78	1.82

Skupaj 65.96 71.81

Skupni prirastek v polletju 1924/25 napram polletju 1923/24 znaša 5.85 milijonov stotov. Kakor kaže tabela, gre to večinoma na rovaš Nemčije, ki je sama porabila za 4.88 milijonov stotov več. Omeniti je pa treba, da je bila poraba

sladkorja na Nemškem 1923/24 sploh manjša kakor sicer.

Pogajanja z Grčijo. — Grška delegacija, ki naj sklene trgovsko pogodbo z našo državo, se nahaja že dalje časa v Beogradu. Beograjski časopisi spominjajo ob tej priliki javnost na velike težave, katere nam je delala Grčija glede svobodne cone v Solunu in na druge težave, ki jih je prizadevala naši trgovini.

Poseg v žig (zaščitno znamko). Temeljem zakona o zaščiti industrijske svojine z dne 17. februarja 1922 so za poseganje v žig (zaščitno znamko) določene stroge kazni. Kljub temu pa se taka poseganja žalibog prečestokrat pojavljajo, ker si posamezni trgovci niso svesti, kako dalekosežne posledice ima tako postopanje. Čuje se večkrat, da so imeli trgovci prav po nedolžnem, zbog neznanja predpisov radi posega v žig, velike neprijetnosti, ki so bile združene tudi z velikimi gmojnimi škodami in neposredno izgubo časa. V smislu § 145. zakona o zaščiti industrijske svojine, zakrivi poseganje v žig tisti, ki ponareja tuji žig v to svrhu, da ga spravi v promet ali proda, pa tudi, ako v to svrhu z njim opremi kakšno blago, na drugi strani pa posebno tudi tisti, ki spravlja v promet blago, ki je neopravičeno oznamovano z žigom, toraj pred vsem, ako ga prodaja ali ga ima na prodaj. Ravnotako je prepovedano, posluževati se tujega žiga v

reklamah ali oglasih. Kot kaznjiv poseg v žig se smatra v jasnem smislu teh določil seveda tudi samo prepleljanje etiket, ker imajo steklenice — opozarjamo pri tem na znane steklenice z Maggi-jevo začimbo — in drugi ovojji večidel žig že vtisnjen. Z nevednostjo se trgovec pač ne more izgovarjati, ker nosijo ovojji z zaščitnimi predmeti večinoma razločno vidljivo opombo »Zakonito zaščiteno«. Take opombe pa trgovec, ki že dalje časa razpečava take predmete, ne more prezreti. — Posledice namernega posega v žig so ne glede na visoke stroške kazenskega postopanja zelo hude: zapor od 15 dni do 12 mesecev ali pa denarna kazen 1500.— do 9000.— Din! Razen te kazni sme sodišče odrediti, da se orodje, naprave in priprave, ki služijo izključno za izdelovanje predmetov, s katerimi se posega v zaščiteno pravico industrijske svojine, uničijo in da se uničijo tudi dotični žigi, to tudi takrat, če bi se s tem uničilo tudi blago, ki se nahaja v posesti obsojenega, če se oškodovanec ne more drugače varovati zoper nadaljnje posege.

Tržna poročila.

Mariborska sejamsko poročilo (28. apr.). Prignalo se je 2 konja, 2 bika, 71 volov in 136 krav, skupaj 211 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže 8—9.50 Din, poldebili voli 7—8, plemenski voli 6—7, biki za klanje 7.50 do 9, klavne krave debele 5.50—6.50, plemenske 4.75—5.25, klobasarice 3 do 4.25, molzne in breje 4.50—5.50, mlada živina 7.75. Prodalo se je 112 komadov. — Mesne cene: volovsko meso I. 20 Din, II. 16—17.50, meso od bikov, krav in telic 15, telečje meso I. 20—22.50 II. 17.50, svinjsko meso sveže 15—30 Din.

Zagrebski tedenski sejem (29. aprila.) Sejem je bil slab. Cene stacionarne. Za inozemstvo se ni prodalo nič. Za kg žive teže so notirali: biki 7—10, krave I. 10—11, II. 7—9, III. 3.50—6, mlada živina I. 10—11.50, II. 9—10, teleta 9 do 12.50, svinje nepitane 12.50—14, prasci do 1 leta 12—13.50, nad 1 letom 12—14 Din. Konji 4000—9000 Din par po kakovosti. Krma: navadna detelja 150—165, lucerna 125—150, seno I. 100—135, II. 75—100 Din za 100 kg.

Dunajski svinjski sejem (28. aprila.) Dogon 14.717 komadov. Od tega iz Jugoslavije 477. Notirajo za kg žive teže: debele svinje I. 2.10—2.20 (izjemno 2.25 do 2.30), srednjetežke 2—2.10, kmečke 2—2.20, stare 1.90—2.05 in mesne 1.75 do 2.20 (2.25) šilinga. Cene debelim svinjam čvrste, mesnim pa so nazadovale za 10 grošev pri kg.

Vabilo

3. redni občni zbor

ki ga bo imela

trgovsko-industrijska delniška družba »Merkur« v Ljubljani

v petek dne 15. maja 1925 ob šestnajstih (ob štirih popoldne) v poslovnih prostorih tiskarne »Merkur« v Ljubljani, Simon Gregorčičeva ulica št. 13.

Dnevni red:

1. Poročilo upravnega sveta in predložitev računskega zaključka za leto 1924.
2. Poročilo nadzorništva.
3. Odobritev bilance za leto 1924 in sklepanje o uporabi čistega dobička in podelitvi absolutorija.
4. Nadomestna volitev treh članov upravnega sveta.
5. Volitev treh članov nadzorništva.
6. Slučajnosti.

Glasovalno pravico na občnem zboru imajo po § 28. družbenih pravil oni delničarji, ki založe najkasneje osem dni pred občnim zborom, t. j. do vstetega dne 7. maja 1925, svoje delnice ali začasna potrdila o vplačanih delnicah II. emisije pri družbeni blagajni v Ljubljani, Simon Gregorčičeva ulica št. 13, kjer dobe legitimacije, ki se glase na njih ime in v katerih je navedeno število založenih delnic in nanje odpadajočih glasov. Vsakih pet delnic daje pravico do enega glasu.

Ce bi občni zbor ne bil sklepčen, se mora vršiti najkasneje tekom enega meseca nov občni zbor, ki je sklepčen ne glede na število navzočih delničarjev in na velikost zastopane glavnice.

V Ljubljani, dne 28. aprila 1925.

Upravni svet.

Književnost.

»Bankarstva« nova številka je izšla in vsebuje: Lju omir St. Kosir: Nacionalna i ekonomska pitanja pred Parlamentom; Dr. Milan M. Stojadinović: Budžetski provizorij Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca; Dr. Vidan O. Blagojević: Nefinansijske odredbe u zakonu o budžetskim dvanaestinama; Dr. Adolf Cuvaj: O našim privrednim komorama; Borivoje B. Mirković: Francusko-Jugoslavenska Trgovska komora; Dr. Gustav Gregorin: Stabilizacija dinarja potom uvedbe dvojne valute; Mirko Al. Gavrilović: Pregled

poslova osiguravajućih društava Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca u 1923. godini; Ing. Konstantin Čutuković: Svet-ska valuta i privredni progres; Dr. Hermann Stern: Napomene k reformi Zakona o prinudnoj nagodi van stečaja; M. Dj. Janković: Pitanje kamatne stope; Dr. Mirko Kus-Nikolajev: Teorija i načela socijalizacije II.; K.: Mihael Vošnjak; Dr. Stanko Deželić: Promet Zagrebačke Burze u godini 1924.; Etbin Bežek: Chartered Accountant; Hefajst: Anonimna privreda u Velikoj Kavani, te kroniku i brojne druge vijesti. — »Bankarstvo«, ekonomska revija izlazi mjesečno na pe-

deset stranica veliko formata, godišnja pretplata stoji 200 Din i šalje se administraciji »Bankarstva«, Zagreb, Marovska 30.

Dobava, prodaja.

Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 22. maja t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave bakrenik cevni sten. — Dne 25. maja t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave papirja in tiskarske barve. — Dne 26. maja t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu

glede dobave pisarniških potrebščin. — Dne 27. maja t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave desk. — Dne 39. maja t. l. pri upravi barutane v Kamniku glede dobave strojev, sodov od keramike, cinka, solne kisline, svinčene pločevine in grafit-pirometrov. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Josip Petelinc, Ljubljana

Na veliko! (blizu Prešernovega spomenika) ob vodi Na malo!
Poporoka potrebščin za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje, meho blago, pletenine, igračke, ščetke, sukace, toaletno blago.
Telefon 913

GROM

carinsko posredniški in spedijski bureau

LJUBLJANA

Kolodvorska ul. 41

Naslov brzojavkam:

»GROM«

Podružnice:

MARIBOR, JESENICE, RAKEK.

Obavlja vse v to široko spadajoče posle najhitreje in pod najkulantnejši pogoji.



Zastopniki družbe
spalnih voz
S. O. E.
za ekspresne pošiljke.

Tvrdba

IVAN PERDAN

nasledniki
v Ljubljani.

Glavna zaloga Ciril Metodovih vžigalic.

Veletgovina špeci-
rijskega in kolonijal-
nega blaga na debelo
in na drobno po naj-
nižjih dnevnih cenah.

Zahtevajte cenike!

Najboljši
šivalni stroj
je edino le

Josip
Petelinc-a

znanka

Gritzner in Adler

za rodbino, obrt in industrijo

Ljubljana

Pouk v vezen, u brezplaćen. Vseletna garancija.

Delavnica za popravila

Na veliko Telefon 913 Na malo



Veletgovina

kolonijalne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin

Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode

Točna
in solidna postrežba!
Zahtevajte cenik!

AVTO

bencin, pnevmatika, olje, mast, vsa
popravila in vožnja. Le prvostano-
blago in delo po solidnih cenah nudijo
JUGO-AVTO. d. o. o. v Ljubljani.



Teodor Korn

Ljubljana, Poljanska cesta št. 3

Krovec, stavbeni, galanterijski in
okrasni klepar. Instalacije vodo-
vodov

Naprava strelovodov. - Kopalniške in
klosetne naprave.
Izdelovanje posod iz pločevine za sirnež,
barvo, lak in med vsake velikosti, kakor
tudi posod (škafle) za konzerve



Najboljša

Puch - kolesa

po ugodni ceni samo pri
IGN. VOK

Ljubljana-Novomesto

OGLASI

»Trgovskem listu«,
IMAJO USPEH

ESENCI

za rum, konjak, likerje in žganje

Ekstrakti in arome
za nealkoholne pijače vseh vrst

Koncentrirani sadni
eteri za aromaliziranje kan-
ditov in sladčič

PRAVI MALINOVEC
Sadni grog (Punsch)

= Limonov sok =

priporoča:

Srečko Potnik in drug
Ljubljana, Metelkova ul 13

!! Zahtevajte cenike !!

TISKARNA
„MERKUR“

Trg. tisk. d. d.

LJUBLJANA

Simona Gregorčičeva ulica
št. 13

Tiska časopise, poset-
nice, knjige, brošure,
letake, cenike, pravila,
lepake, vse trgovske
in uradne tiskovine itd.
v eni in v več barvah

Lastna knjižarnica

Telefon št. 508
Račun pri poln. št. računa
št. 21.600

TVRDKA
A. VOLK

LJUBLJANA

Veletgovina žita in
mlevskih izdelkov

priporoča iz svoje zaloge
vse vrste pšenične

moke najboljših
banaških

mlinov,
otrobe, koruzne

in ajdove izdelke, kašo,
ječmenj, nadalje pšenico,

koruzo, oves, fižol
in druge

poljske pridelke.

Telefon št. 449.
Brzjavi: VOLK.

ZAHTEVAJTE PONUDBE

Posluje po celi Jugoslaviji
Ustanov. l. 1923. Delniška glavnica znaša 3.000.000 Din v zlatu.

JUGOSLAVIJA

splošna zavarovalna družba.

Ravnateljstvo za Slovenijo v Ljubljani

1. požarna zavarovanja, 2. življenjske zavarovanja, 3. nezgodna in jamstvena za-
varovanja, 4. zavarovanja proti škodam v sled letinskega vloma, 5. transportna zavarovanja,
6. zavarovanja proti škodam v sled razbitja stekla. — Največji in delujoči zavod. Družba
prevaja od »Oralske vzajemne zavarovalnice« in od zavarovalnih družb »Festa«
(poštini oddelki) in »Franko-Hongroise« vseh njihov kupčijski obstoje v naši državi. — Naj-
večja tarifa. Takoja plačila škod. — Glasen naredbi ministrstva za vojno in morarico
zavestati polne splošne zavar. družbe »JUGOSLAVIJA« izstivene kavelje za častitke.

Pisarna: Dunajska cesta 15. Telefon 57.

Gradbeno podjetje

Ing. Dukić in drug

Ljubljana, Bohoričeva ul. št. 24

Telefon št. 560

se priporoča za vsa v to široko spadajoča dela.

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

Dunajska c. 4. (v lastni stavbi)

KAPITAL IN REZERVE Din 19.000.000.—

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzjavi: TRGOVSKA

Telefoni: 139, 146, 458.

Podružnice:

Maribor, Kamnik, Konjice,
Novo mesto, Ptuj, Rakek,
Slovenjgradec.

Ekspozitura:

Prevalje